

ЕЛЕКТРОННО-КОЛИВАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ В МОЛЕКУЛАХ РЕЗАЗУРИНУ

В роботі проведені дослідження спектру поглинання резазурину у видимій, ультрафіолетовій та інфрачервоній областях.

Вибір резазурину (представник класу оксазинових барвників, похідний феноксазину – $C_2O_4NH_7$) зумовлений його перспективністю використання для запису оптичної інформації, для дослідження процесів релаксації молекул з високозбуджених станів, фотохімічних перетворень тощо.

Реєструвалися спектри поглинання двопроменевим спектрофотометром SPEKORD 210. За розчинник взято ацетон. Оскільки в ньому відсутня воднева взаємодія, то його вплив на вигляд смуг поглинання найменший з усіх можливих полярних розчинників.

Зображалися спектри поглинання в координатах “екстинція - частота”. Такий спектр можна розкласти на елементарні смуги і припустити, що вони описуються кривими Гауса. Для цього були використані програми з оболонки Origin 6.0 та оригінальні.

Спектр поглинання резазурину в ацетоні містить інтенсивну довгохвильову смугу при 630 нм (15875 см^{-1}), за якою йдуть слабші смуги при 618 нм (16180 см^{-1}), 588 нм (17005 см^{-1}), 460 (21740), 430 (23255), 380 (26315), 365 (27400) тощо. Такий спектр відповідає аніону резазурину.

За допомогою квантово-хімічних теоретичних розрахунків (методу AM1 та MNDO/d) проведена ідентифікація квантових переходів зі смугами в спектрі поглинання резазурину. Так інтенсивна смуга ($\lambda=630\text{ нм}$) зумовлена квантовими переходами між верхньою занятою МО та нижньою вільною.

За розрахунками інфрачервоних спектрів поглинання проведена ідентифікація коливань, які формують електронно-коливальні смуги поглинання.

Порівняння експериментально та теоретично отриманих спектрів поглинання у видимій та УФ областях показало, що структура довгохвильової смуги в спектрі поглинання сформована накладанням всіх симетричних коливань. Друга смуга (477 нм) теж формується цими коливаннями. Найвірогідніше у формуванні коливальних повторень довгохвильової смуги поглинання беруть участь всі повносиметричні коливання молекули, проте з різними вкладом. Коливання, яке дає максимальний вклад і формує смугу коливального повторення. До таких коливань належать коливання з частотами в області 478 см^{-1} , 1467 см^{-1} , група коливальних частот в області $1800 - 2000\text{ см}^{-1}$. Частоти, які формують спектр поглинання менші за знайдені теоретично для основного стану молекули, оскільки при збудженні молекули ступінь розпушування зв'язків, які відповідають за відповідні коливання, зростає.

Науковий керівник – П.О.Кондратенко, д.ф.-м.н., проф.